

Vpliv azbesta na zdravje

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali so na voljo informacije in opomniki (plakati, letaki itd.) o tveganjih za zdravje, ki se pojavijo zaradi izpostavljenosti azbestu;
- preveriti, ali so bili delavci ustrezno obveščeni o povečanem tveganju zaradi kajenja in izpostavljenosti azbestu, npr. s pregledovanjem letakov ali plakatov in s spraševanjem zadevnih oseb;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Materiali, ki vsebujejo azbest

Če ste inšpektor za delo, morate preveriti:

- ali so bili vsi vzdrževalni delavci ustrezno usposobljeni za prepoznavanje materialov, ki bi lahko vsebovali azbest;
- ali so na razpolago ustrezni podatki o tem, kateri materiali vsebujejo azbest in kateri ne;
- ali je poskrbljeno za ukrepe za izvajanje laboratorijskih analiz vzorcev materialov, ki naj bi vsebovali azbest;
- ali obstaja oseba, odgovorna za takojšnjo ustavitev del, če pride do stika z materiali, ki naj bi vsebovali azbest;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Ocena tveganja in načrtovanje pred začetkom dela

Če ste inšpektor za delo, morate oceniti, ali:

- je na delovišču na razpolago ustrezna in primerna ocena tveganja, na primer za delavce in druge osebe;
- so na delovišču na razpolago pisna navodila (načrt dela) s posebnostmi v zvezi z deloviščem;
- je na razpolago načrt za nujne primere (npr. v okviru načrta dela);
- zaposleni dovolj dobro razumejo oceno tveganja in načrt dela;
- je iz ocene tveganja in načrta dela razvidno, da so bili upoštevani predlogi delavcev.

Postopek odločanja

Če ste inšpektor za delo in izvajate inšpekcijski pregled delovišča, kjer so prisotni materiali, ki vsebujejo azbest, morate:

- preveriti, ali so bile odločitve za ohranitev materiala ustrezno osnovane;
- preveriti, ali vsi materiali, ki naj bi bili po oceni tveganja primerni za delo brez uradne prijave, resnično izpolnjujejo merila, opisana v točki 6.3 (npr. nekrušljivost, nerazgrajenost, dobro stanje);
- preveriti, ali je zagotovljeno izvajanje spremljanja in vodenje ohranjenih materialov;
- preveriti ustreznost podatkov za ocenjevanje verjetne stopnje izpostavljenosti, zlasti če je bila v oceni tveganja ugotovljena izpostavljenosti nizke intenzivnosti.

Usposabljanje

Če ste inšpektor za delo, morate preveriti:

- ali so na delovišču za vsakega delavca na razpolago potrdila o uspešno zaključenem usposabljanju;
- ali obstaja evidenca rednih ocen potreb po usposabljanju za osvežitev znanja za vsakega delavca;
- ali je usposabljanje delavcev, ki so tuji državljani, potekalo v jeziku (ali jezikih), ki so ga (jih) dobro razumeli;
- ali je usposabljanje vodila pristojna organizacija oziroma oseba za usposabljanje.

Oprema

Če ste inšpektor za delo, morate oceniti, ali:

- je oprema v dobrem delovnem stanju, ustrezno vzdrževana in servisirana ter ali se vodi ustrezna evidenca o servisiranju;
- se oprema za zaščito dihal uporablja pravilno;
- je vsak delavec opravil preskus prileganja obrazu za vrsto varovalne opreme za zaščito dihal, ki jo uporablja.

Splošna načela za zmanjševanje izpostavljenosti

Če ste inšpektor za delo, morate preveriti:

- ali potrdila o usposobljenosti za posameznike potrjujejo, da so usposobljeni za delo, ki ga opravljajo;
- ali so fotografije na identifikacijskih karticah delavcev enake fotografijam, ki so priložene evidencam o usposabljanju;
- ali je ustrezna oprema zagotovljena, vzdrževana, in redno pregledovana;
- ali sta zagotovljena ustrezen nadzor in spremljanje.

Dela, ki bi bila lahko povezana z azbestom

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali se zgoraj omenjena priporočila izvajajo, kar se odraža na primer v razpoložljivosti pisnih navodil, vsebini teh navodil in v tem, da delavci vedo, kaj piše v teh navodilih, ter preveriti, ali se postopki izvajajo;
- preveriti, ali je v oceni tveganja tveganje (za delavce in druge) ustrezno ocenjeno;
- preveriti, ali so predpisani (npr. v načrtu dela in v delovni praksi) in ali se izvajajo ustrezni varnostni ukrepi;
- spodbujati kritičen pregled upravljalnih postopkov za preprečevanje takšnih dogodkov v prihodnosti;
- če je prišlo do nesreče:
  - preveriti, ali so bili ukrepi sorazmerni s tveganjem za zdravje;
  - pomirjujoče in na podlagi dejstev svetovati o tveganjih za zdravje;
  - zagotoviti, da se dogodek zabeleži in evidentira (da se omogočijo izboljšave splošnih smernic oziroma za sodni postopek);
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Delo z azbestom z nizko stopnjo tveganja

Če ste inšpektor za delo, morate:

- izvajati nenapovedane revizije/obiske deleža delovišč, kjer bi se lahko izvajala takšna dela;
- preveriti, ali so na razpolago pisna navodila ter ali so ta jasna in zajemajo priporočila, navedena v tem priročniku;
- preveriti, ali so evidence o usposabljanju, opremi, varovalni opremi za zaščito dihal in osebni varovalni opremi na razpolago, posodobljene in ustrezne;
- preveriti, ali se zgoraj omenjeni praktični postopki za zmanjšanje sproščanja prahu ter preprečevanje izpostavljenosti in razširjanja kontaminacije izvajajo v celoti in dosledno. Na primer, vse azbestne izolacijske plošče, ki so bile odstranjene, morajo biti cele in pri vseh luknjah za vijake (ki se vidijo skozi ovoj) se mora videti, da so bili vijaki odstranjeni previdno;
- preveriti, ali je bila ocena tveganja skladna z delom, ki se izvaja;
- preveriti, ali je bilo pri oceni tveganja poskrbljeno za varnost drugih;
- preveriti, ali je bilo delo pravilno opredeljeno kot delo, ki ga ni treba prijaviti;
- poiskati, ali obstajajo ustrezno nadzorovanje za potrditev izpostavljenosti, ocenjenih v oceni tveganja, in ustrezne evidence meritev izpostavljenosti;
- preveriti, ali rezultati nadzorovanja meritev kažejo, da je bila dejanska izpostavljenost v oceni tveganja ustrezno ocenjena;
- preveriti, ali je vodenje evidenc organizacije dovolj natančno in sledljivo;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Primer del z nizko stopnjo tveganja

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali so se izvajala priporočila za določeno vrsto naloge, kar se odraža v delovnih načrtih, usposabljanju itd.;
- preveriti, ali so bili sprejeti ustrezni varnostni ukrepi za delo na višini;
- opraviti preglede, ki jih je treba opraviti pri delih z nizko stopnjo tveganja.

Dela z azbestom, ki jih je treba prijaviti

Priprava

Če ste inšpektor za delo, morate:

- biti proaktivni v velikih ali zahtevnih projektih ter temeljito in kritično preučiti načrt dela, preden se projekt začne izvajati;
- biti na razpolago za posvetovanja z ljudmi, ki oblikujejo velike projekte, ali z ljudmi, ki se srečujejo s težavami pri doseganju najboljše prakse;
- preveriti, ali obvestilo vsebuje podatke, opredeljene v Priročniku (zlasti vrste in količine azbesta, število vključenih delavcev, datum začetka, ukrepi za omejevanje izpostavljenosti delavcev);
- zagotoviti, da sta vaše usposabljanje in oprema ustrezna za zaščito pred izpostavljenostjo, ko obiskujete lokacije.

Odstranjevanje azbesta

Če ste inšpektor za delo, morate preveriti:

- ali je območje dela učinkovito ograjeno – z ovirami, napisi in kontrolami;
- ali je enota za dekontaminacijo v dobrem delovnem stanju in na lokaciji od začetka;
- ali je načrt za nujne primere lahko dostopen in ali vsebuje posebne informacije, v zvezi z deloviščem;
- ali je oprema na lokaciji skladna z metodami, opisanimi v načrtu dela (npr. oprema za zatiranje prahu, sesalniki).

Delovanje zaprtega prostora

Če ste inšpektor za delo, morate:

- poiskati evidence inšpekcij in pregledov zaprtega prostora (vizualnih pregledov, pregledov podtlačne enote, servisov izpušnega prezračevanja, preskusov z dimom);
- preveriti, ali je na delovišču zunanji človek, ki odstranjuje odpadke (itd.), in ali uporablja ustrezno varovalno opremo za zaščito dihal in varovalno obleko;
- preveriti, ali je poskrbljeno za zadostno število oken;
- pogledati skozi okna in televizijo zaprtega kroga, da preverite (na primer), ali lahko s pogledom zaobjamete celoten prostor, ali se delo izvaja v skladu z delovnim načrtom in ali se odpadki čistijo, medtem ko se odstranjuje material;
- preveriti, ali tranzitne poti (med zaprtim prostorom in dekontaminacijsko enoto ter med zaprtim prostorom in zavarovanim skladiščem odpadkov) uporabljajo najkrajšo

možno pot;

- pregledati tranzitne poti, da preverite, ali so proste, ali potekajo tako, kot je navedeno v načrtu dela, in ali je na njih kaj odpadkov brez nadzora.

Zaključek odstranjevanja azbesta

Če ste inšpektor za delo, morate preveriti:

- ali je bilo delo prijavljeno v skladu z zakonskimi zahtevami;
- ali je na razpolago načrt dela, ki mora biti jasen in zajemati priporočila, podana v tem priročniku;
- ali se izvajata usposabljanje in tečajji za osvežitev znanja;
- ali se spodbuja dobra delovna praksa;
- ali je obseg del skladen s tistim, kar je navedeno v načrtu dela;
- ali so fotografije na identifikacijskih karticah delavcev enake fotografijam, ki so priložene zdravstvenim kartotekam in evidencam o usposabljanju;
- ali se uporabljajo postopki za dobro upravljanje in nadzor delovišča.

Prav tako morate preveriti:

- ali imajo vsi na delovišču pravilno različico načrtov, ki jih razumejo (npr. če kateri izmed delavcev ne govori nacionalnega jezika, potem morate ugotoviti, ali mu je bila zagotovljena različica načrta v jeziku, ki ga razume. Prav tako bi mu moral biti zagotovljen način komuniciranja z nadzornikom, da bi se lahko pozanimal o svojih nalogah v okviru načrta);
- ali se uporabljajo praktični postopki za zmanjševanje sproščanja prahu ter preprečevanje izpostavljenosti in razširjanja kontaminacije. Na primer, vse azbestne izolirne plošče (AIB), ki so bile odstranjene, morajo biti cele in pri vseh luknjah za vijake (ki se vidijo skozi ovoj) se mora videti, da so bili vijaki odstranjeni previdno.

Upoštevajte tudi praktične preglede, opisane v poglavju 11.2.2 (npr. o tem, da je treba materiale, ki vsebujejo azbest, pri odstranjevanju čim manj poškodovati).

Če se pri izvajanju projekta ali na delovišču ne uporablja najboljša praksa, morate dati jasna navodila glede ukrepov in priporočil, ki jih je treba sprejeti. Če so zaradi neuporabe najboljše prakse delavci ali drugi močno izpostavljeni azbestu, potem je ustavitev del najboljša rešitev.

Rušenje

Če ste inšpektor za delo, morate preveriti:

- ali je vzpostavljen učinkovit sistem za usklajevanje rušilnih dejavnosti in dejavnosti odstranjevanja azbesta;
- ali so bili delavci:
  - obveščeni o tveganjih zaradi azbesta in ali jih razumejo;
  - usposobljeni za prepoznavanje materialov, ki vsebujejo azbest, in ali znajo prepoznati te materiale;
- preveriti, ali odstranjevanje azbesta poteka v skladu z najboljšo prakso (kot je navedeno v poglavju 12);
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Delavec in delovno okolje

Če ste inšpektor za delo, morate:

- iskati učinkovite ukrepe za lajšanje toplotnih obremenitev;
- preveriti, ali lahko delovni pogoji ovirajo učinkovito uporabo varovalne opreme za zaščito dihal;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Odstranjevanje odpadkov

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali obstaja ustrezna ocena tveganja;
- preveriti, ali obstajajo pisne metode dela za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja za izpostavljenost azbestu;
- preveriti, ali obstajajo evidence rezultatov spremljanja izpostavljenosti delavcev azbestu;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Spremljanje in meritve

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali spremljanje ustreza vrsti, obsegu, lokaciji in zahtevnosti azbestnih del;
- zagotoviti, da obvezne preskuse izvaja, kjer je to potrebno, neodvisna organizacija ali oseba;
- ugotoviti, ali se spremljanje izpostavljenosti oseb izvaja redno in ali se evidence hranijo vsaj 40 let;
- pregledati evidenco dejavnosti delavcev in njihovih izpostavljenosti (npr. da preverite, ali je resnična in ustrezna);
- pregledati rezultate preskusov spremljanja zraka, da ugotovite, ali so bili v primerih, kjer so bile ugotovljene zvišane koncentracije vlaken, sprejeti ustrezni ukrepi.

Druge udeležene osebe

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali so vse udeležene strani opravile svoje naloge glede preprečevanja in zmanjševanja izpostavljenosti azbestu (npr. specifikacije v pogodbah s podizvajalci, ukrepi za preusmerjanje dobave, evidence in rasporedi pregledov, razpoložljivost evidenc o materialih, ki vsebujejo azbest, itd.);
- preveriti, ali imajo vse strani licence oziroma potrdila, kot se morda zahtevajo v okviru nacionalne zakonodaje in nacionalnih predpisov.

Azbest na drugih mestih (vozilih, strojih itd.)

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali obstaja zadostna in ustrezna ocena tveganja;
- preveriti, ali pisna navodila zagotavljajo učinkovito metodo preprečevanja ali zmanjševanja izpostavljenosti;
- preveriti, ali je na razpolago ustrezna oprema (npr. za zatiranje prahu in osebno zaščito) za ravnanje v skladu s pisno metodo dela;
- preveriti, ali se oprema dovolj pogosto pregleduje in vzdržuje, s čimer se zagotovi, da ostaja v dobrem delovnem stanju;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.

Zdravstveni nadzor

Če ste inšpektor za delo, morate:

- preveriti, ali se priporočila iz Priročnika izvajajo, kar se odraža v tem, ali delavci razumejo tveganja za zdravje, ali delodajalci in delavci poznajo merila fizične pripravljenosti, ki jih je treba izpolnjevati, in ali so zdravstvena spričevala popolna in jasna;
- preveriti skladnost z nacionalnimi predpisi v zvezi s temi vprašanji.